

คุณค่าข้อมูลบัญชีหลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15

Value Relevance of TFRS 15 Revenue from Contracts with Customers

สุพรรณรัตน์ มาศรัตน์¹ พัทธนันท์ เพชรเชิดชู² และศิริเดช คำสุพรหม³
Supannarat masarat¹ Pattanant Petchchedchoo² and Siridech Kumsuprom³

- ¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการบัญชี วิทยาลัยบริการธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
Ph.D. Candidate, Doctor of Philosophy Program in Accounting, College of Innovative Business and Accountancy, Dhurakij Pundit University
- ² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รองอธิการบดีสายงานวิชาการ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
Assistant Professor. Ph.D., Vice President for Academic Affairs, College of Innovative Business and Accountancy, Dhurakij Pundit University
- ³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณบดีวิทยาลัยบริการธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
Assistant Professor. Ph.D., Dean, College of Innovative Business and Accountancy, Dhurakij Pundit University

¹ Corresponding Author: E-mail: m.supannarat@gmail.com

Received: 9 พ.ค. 65 Revised: 20 มี.ย. 65 Accepted: 9 ส.ค. 65

DOI: 10.14416/j.ted.2024.12.006

บทคัดย่อ

การศึกษาคุณค่าข้อมูลบัญชีหลังการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาความสามารถของข้อมูลทางบัญชีว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของตัววัดมูลค่า ข้อมูลทางบัญชีสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ได้หรือไม่ และสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้อย่างไร โดยใช้ตัวแบบจำลองทางการเงินของ Ohlson การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) วิเคราะห์ความสามารถของข้อมูลบัญชี ประกอบด้วยมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (BVPS) กำไรต่อหุ้น (EPS) กลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เปิดเผยผลกระทบบจากการนำมาตราฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาถือปฏิบัติ โดยศึกษาข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2563 จำนวน 1,712 บริษัท

ผลการศึกษาพบว่า ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาค่าข้อมูลทางบัญชีทั้งรายการมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (BVPS) และกำไรต่อหุ้น (EPS) มีความสามารถในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลา พบว่า ก่อนใช้มาตรฐานฯ ฉบับที่ 15 กำไรต่อหุ้น (EPS) จะสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ได้ดีกว่ามูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (BVPS) เมื่อนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาถือปฏิบัติพบว่า ข้อมูลทางบัญชีอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้น้อยกว่าการรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับเดิม โดยมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (BVPS) มีความสัมพันธ์สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ดีกว่ารายการกำไรต่อหุ้น (EPS)

คำสำคัญ: คุณค่าข้อมูลบัญชี มูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น กำไรต่อหุ้น มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15

Abstract

The study of the value of accounting information post-implementation of Financial Reporting Standard No. 15 aims to examine whether accounting data can explain changes in stock prices when valuation metrics change, and how it explains stock prices. Using Ohlson's (1995) financial modeling framework, this empirical research employs Multiple Regression Analysis to evaluate the explanatory power of accounting data, specifically Book Value Per Share (BVPS) and Earnings Per Share (EPS). The sample consists of companies listed on the Stock Exchange of Thailand that disclosed the impact of adopting Financial Reporting Standard No. 15. The study covers quarterly data from 2017 to 2020, involving 1,712 companies.

The findings reveal that during the study period, both BVPS and EPS had a positive ability to explain stock prices. Comparatively, before the adoption of Standard No. 15, EPS better reflected changes in stock prices than BVPS. After implementing Standard No. 15, accounting information explained stock prices less effectively than under the previous accounting standard, with BVPS showing a stronger correlation in explaining stock price changes compared to EPS.

Keywords: Value of Accounting Information, Book Value Per Share, Earnings Per Share, Financial Reporting Standard No. 15

1. บทนำ

ในการประกอบธุรกิจ รายได้ (Revenue) ถือเป็นตัวเลขที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงาน เป็นรายการหนึ่งที่ผู้ใช้งบการเงินให้ความสนใจในการนำไปใช้ประเมินฐานะทางการเงินของกิจการ รวมถึงสามารถใช้เป็นข้อมูลในการพยากรณ์การเจริญเติบโตของกิจการ ผลการดำเนินงานในอนาคต และกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับ [1] ในอดีตประเทศไทยมีมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวกับรายได้และมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในบริบททางธุรกิจของประเทศไทยหลายฉบับ แต่เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีของแต่ละประเทศมีความแตกต่างและหลากหลาย เพื่อให้ข้อมูลทางบัญชีเป็นรูปแบบเดียวกันทั่วโลก คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ จึงได้กำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standards : IFRS) เพื่อให้แต่ละประเทศได้นำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ มาใช้แทนมาตรฐานการบัญชีฉบับเดิม ส่งผลให้งบการเงินมีความน่าเชื่อถือ (Reliability) และสามารถเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) ข้อมูลในงบการเงินมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) นักลงทุนสามารถวิเคราะห์และประเมินฐานะการเงินของบริษัทที่อยู่คนละประเทศได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้สามารถระดมทุนข้ามประเทศได้ง่ายขึ้น รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นและผู้กำกับดูแลในการได้รับข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้กำหนดให้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า (IFRS 15) เป็นการรับรู้รายได้สำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียกับสาธารณะ (Publicly Accountable Entities : PAEs) โดยให้กิจการที่มีส่วนได้เสียกับสาธารณะ ถือปฏิบัติสำหรับงบการเงินรอบระยะเวลาบัญชี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2562 เป็นต้นไป [2] การนำ IFRS 15 มาใช้ในประเทศไทย ได้มีการศึกษาผลกระทบของ IFRS 15 ที่มีต่อรายงานทางการเงินในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง [3] พบว่า เมื่อนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 มาใช้ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง รายได้โดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 0.73 ของรายได้รวม และจากการศึกษาถึงผลกระทบจากการนำ IFRS 15 มาใช้ในประเทศไทยในปีแรก [1] ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม การเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ รายงานคงค้างรวม (Accruals) ลดลง การรับรู้มูลค่าไรขาดทุนทันเวลามากขึ้น (Timely Loss Recognition) เพิ่มความระมัดระวังทางบัญชี สำหรับกิจการที่มีรายได้รวมสูง

จากวัตถุประสงค์หลักของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 คือ กำหนดหลักการสำหรับการรายงานข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน กิจการจะรับรู้รายได้ในจำนวนเงินที่สะท้อนถึงสิ่งตอบแทนที่กิจการคาดว่าจะได้รับ โดยคำนึงถึงจำนวนเงิน ระยะเวลา กระแสเงินสดที่เกิดจากภาระสัญญาที่กำกับลูกค่างกล่าวได้ว่า TFRS 15 ใช้เป็นหลักการรับรู้รายได้สำหรับธุรกิจทุกประเภท ลดปัญหาความไม่ชัดเจนเพิ่มความสามารถในการเปรียบเทียบกันได้ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณค่าของข้อมูลทางบัญชี (Value Relevance) ว่าหลังปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มูลค่ากิจการในราคาตามบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดมากกว่าการใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับเดิมหรือไม่

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพิจารณาความสามารถของข้อมูลทางบัญชีว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของตัววัดมูลค่าภายใต้การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาปฏิบัติ ข้อมูลทางบัญชีสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ได้หรือไม่

2.2 เมื่อนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาปฏิบัติ ข้อมูลทางบัญชีสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้อย่างไร

2.3 เพื่อนำเสนอข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อนักลงทุน ผู้ใช้ข้อมูลงบการเงิน และผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาปฏิบัติ

3. สมมติฐานการวิจัย

หลังปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มูลค่ากิจการในราคาตามบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดมากกว่าก่อนปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีรอบระยะเวลาบัญชี

สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม โดยทำการเก็บข้อมูลรายไตรมาสระหว่างปี พ.ศ.2560-2563 รวมจำนวน 4 ปี เพื่อเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลาก่อน (พ.ศ.2560-2561) และหลังนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ (พ.ศ.2562-2563) รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากฐานข้อมูล SETSMART (SET Market Analysis and Reporting Tool) งบแสดงฐานะการเงิน รายงานประจำปี (แบบ 56-1) งบการเงินระหว่างกาลหมายเหตุประกอบงบการเงิน ไม่รวมหมวดบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน กลุ่มธุรกิจการเงิน หลักทรัพย์ ในหมวดกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ บริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนในปีที่ทำการศึกษา และบริษัทที่ไม่ได้รับผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาใช้ พิจารณาบริษัทที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตาม TFRS 15 จากการเปิดเผยรายละเอียดผลกระทบของ TFRS 15 ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งได้แก่ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 1,712 บริษัท แบ่งเป็นก่อนใช้ TFRS15 พ.ศ.2560-2561 จำนวน 856 บริษัท หลังใช้ TFRS15 พ.ศ.2562-2563 จำนวน 856 บริษัท

4.2 แบบจำลองที่ใช้ในงานวิจัย จากการทบทวนวรรณกรรมแบบจำลองทางการเงิน (Price Model) สามารถอธิบายรูปแบบความสัมพันธ์ที่ชัดเจนของมูลค่าตามบัญชีคือ แบบจำลองทางสถิติของ Ohlson [4] ซึ่งเป็นแบบจำลองที่ศึกษาความสัมพันธ์ของมูลค่าตามบัญชีของส่วนของเจ้าของและกำไรกับราคาหุ้น โดยพัฒนาแบบจำลอง [5] ดังนี้

$$MVPS_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 BVPS_{i,t} + \beta_2 EPS_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

โดย $MVPS_{i,t}$ คือ ราคาหุ้นของบริษัท i ณ เวลา t

$BVPS_{i,t}$ คือ มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท i ณ เวลา t หารด้วยจำนวนหุ้นสามัญที่ชำระแล้ว

$EPS_{i,t}$ คือ กำไรสุทธิหารด้วยจำนวนหุ้นสามัญที่ชำระแล้วของบริษัท i ณ เวลา t

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ร้อยละและการแจกแจงความถี่

2) วิเคราะห์ความสามารถของข้อมูลทางบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยในงานวิจัยครั้งนี้ใช้ Pearson's Correlation Coefficient เพื่อทดสอบว่ามีความสัมพันธ์แบบมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยพิจารณาค่า R ซึ่งจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง 1 โดยงานวิจัยนี้จะนำเฉพาะตัวแปรอิสระที่ไม่มีแนวโน้มในการเกิดปัญหา Multicollinearity มาวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ร่วมกันทำนายหรือพยากรณ์หรืออธิบายการผันแปรของตัวแปรตาม โดยใช้ค่า Adjusted R2 เป็นตัววัดความ

สัมพันธ์ของคุณค่าข้อมูลบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจก่อนและหลังการปรับใช้ IFRS15

5. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเปิดเผยผลกระทบในหมายเหตุประกอบงบการเงิน มีบริษัทที่ได้รับผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาถือปฏิบัติแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม ดังนี้

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อแสดงคุณลักษณะเบื้องต้นของตัวแปร ซึ่งได้แก่ มูลค่ากิจการตามราคาตลาดต่อหุ้น (MVPS) มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น (BVPS) และกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) เปรียบเทียบช่วงปี พ.ศ.2560-2561 ซึ่งใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับเดิม และ ปี พ.ศ.2562-2563 ที่ใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 แสดงรายละเอียดตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

Model		ค่าต่ำสุด (Minimum)	ค่าสูงสุด (Maximum)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Std. deviation)
Before TFRS 15 (2560-2561)	MVPS	0.20	264.00	19.55	40.80
	BVPS	0.03	33.22	6.13	6.28
	EPS	-4.49	38.31	0.30	1.57
After TFRS 15 (2562-2563)	MVPS	0.05	353.00	17.11	40.18
	BVPS	-5.89	37.92	6.34	6.77
	EPS	-11.13	12.00	0.17	1.20

จากตารางที่ 1 ก่อนนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาใช้ราคาหลักทรัพย์ต่อหุ้น (MVPS) เฉลี่ย 19.55 บาทต่อหุ้น มูลค่าตามบัญชีของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น (BVPS) เฉลี่ยเท่ากับ 6.13 บาทต่อหุ้น กำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) เฉลี่ยเท่ากับ 0.30 บาทต่อหุ้น หลังจากนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาถือปฏิบัติ ราคาหลักทรัพย์ต่อหุ้น (MVPS) เฉลี่ย 17.11 บาทต่อหุ้น มูลค่าตามบัญชีของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น (BVPS) เฉลี่ยเท่ากับ 6.34 บาทต่อหุ้น และกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) เฉลี่ยเท่ากับ

0.17 บาทต่อหุ้น

5.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) ระหว่างรายการมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น (BVPS) กำไรต่อหุ้น (EPS) กับมูลค่าของกิจการตามราคาตลาด (MVPS) เปรียบเทียบก่อนและหลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 แสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

Model		MVPS	BVPS	EPS	
Before TFRS 15 (2560 - 2561)	MVPS	Pearson Correlation	1	0.489**	0.513**
		Sig. (2-tailed)		.000	.000
	BVPS	Pearson Correlation		1	0.232**
		Sig. (2-tailed)			.000
	EPS	Pearson Correlation			1
		Sig. (2-tailed)			
Model		MVPS	BVPS	EPS	
After TFRS 15 (2562 - 2563)	MVPS	Pearson Correlation	1	0.477**	0.463**
		Sig. (2-tailed)		.000	.000
	BVPS	Pearson Correlation		1	0.229**
		Sig. (2-tailed)			.000
	EPS	Pearson Correlation			1
		Sig. (2-tailed)			

หมายเหตุ : * ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

จากตารางที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 พบว่าทั้งสองช่วงเวลา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาซึ่งได้แก่ มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น (BVPS) กำไรต่อหุ้น (EPS) สามารถทำนายหรือพยากรณ์ ราคาหลักทรัพย์ (MVPS) ได้ โดยมูลค่าตามบัญชีของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น (BVPS) กำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่ากิจการตามราคาตลาด (MVPS) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 กล่าวได้ว่าเมื่อมูลค่าตามบัญชีของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น (BVPS) และกำไรต่อหุ้น (EPS) เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ราคาของหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นหรือเมื่อมูลค่าตามบัญชีของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น (BVPS) และกำไรต่อหุ้น (EPS) ลดลงจะส่งผลให้ราคาของหลักทรัพย์ลดลงเช่นกัน

5.2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) พิจารณาความสามารถของข้อมูลบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีข้อมูลทางบัญชีรายการใดที่ร่วมกันทำนายหรือพยากรณ์หรืออธิบายการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างช่วงปี พ.ศ.2560-2561 (ก่อน) และช่วงปี พ.ศ. 2562-2563 (หลัง) แสดงผลในตารางที่ 3 และ 4 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสามารถของข้อมูลทางบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ เปรียบเทียบระหว่างการใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับเดิมกับการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15

	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson	F	Sig.
Before TFRS 15	.638	.408	.406	31.44231	2.120	293.476	.000**
TFRS 15	.600	.360	.358	32.18831	1.967	239.692	.000**

หมายเหตุ : * ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสามารถของข้อมูลทางบัญชีที่มีผลต่อการตัดสินใจพบว่า ในช่วงก่อนและหลังใช้ TFRS 15 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) ก่อนใช้ TFRS 15 เท่ากับ .638 เมื่อนำ TFRS 15 มาใช้มีค่าเท่ากับ .600 มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลทางบัญชีทั้งในช่วงก่อนและหลังใช้ TFRS 15 ใช้พยากรณ์ราคาหลักทรัพย์ได้ และค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเป็นอิสระต่อกัน Durbin-Watson อยู่ในช่วง 1.2-2.5 ค่าสัมประสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Adjusted R Square) ในช่วงปี

พ.ศ.2560-2561 ที่ข้อมูลทางบัญชีเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับเดิมเท่ากับ .406 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวได้ว่า ข้อมูลทางบัญชีมีความสามารถในการอธิบายหรือมีผลต่อราคาหลักทรัพย์ ร้อยละ 40.6 เมื่อมีการนำ TFRS 15 มาใช้ในปี พ.ศ.2562-2563 ค่าสัมประสิทธิ์ของข้อมูลทางบัญชีเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.358 ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 หมายความว่า หลังใช้ TFRS 15 ข้อมูลทางบัญชีสามารถใช้อธิบายหรือมีผลต่อราคาหลักทรัพย์ร้อยละ 35.8

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชีที่มีผลต่อการตัดสินใจเปรียบเทียบระหว่างการใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับเดิมกับการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	P-Value	
	B	Std. Error	Beta			
(Constant)	0.638	1.502		0.428	0.671	
BVPS	2.537	0.176	0.391	14.419	0.000**	
Before TFRS15 (2560-2561)	EPS	11.044	0.708	0.422	15.591	0.000**
	Sig F-stat	0.000**				
	Adjust R ²	0.406				
	N	856				

บทควาวิจัย

คุณค่าข้อมูลบัญชีหลังได้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชีที่มีผลต่อการตัดสินใจเปรียบเทียบระหว่างการใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับเดิมกับการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 (ต่อ)

Model		Unstandardized		Standardized	t	P-Value
		Coefficients		Coefficients		
		B	Std. Error	Beta		
After TFRS15	(Constant)	0.278	1.510		0.190	0.849
(2562-2563)	BVPS	2.326	0.167	0.392	13.296	0.000***
	EPS	12.456	0.940	0.373	13.258	0.000***
	Sig F-stat	0.000***				
	Adjust R ²	0.358				
	N	856				

หมายเหตุ : * ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่ออธิบายว่า ข้อมูลทางบัญชีสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้อย่างไร พบว่า ทั้งช่วงก่อนนำ TFRS 15 มาใช้ และหลังจากที่ได้นำ TFRS 15 มาใช้ ข้อมูลทางบัญชีที่ประกอบด้วย มูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (BVPS) และกำไรต่อหุ้น (EPS) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ากิจการตามราคาตลาด (MVPS) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

โดยในปี พ.ศ.2560-2561 ซึ่งเป็นช่วงที่กิจการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับเดิม กำไรต่อหุ้น (EPS) สะท้อนราคาหลักทรัพย์ได้ ร้อยละ 42.2 ต่ำกว่ามูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (BVPS) ที่สามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ ร้อยละ 39.1 และในภาพรวม ข้อมูลทางบัญชีมีความสามารถอธิบายหรือสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ร่วมกัน ร้อยละ 40.6 หลังจากนำ TFRS 15 มาใช้ในปี พ.ศ.2562-2563 ข้อมูลทางบัญชีมีความสามารถร่วมกันในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ที่ร้อยละ 35.8 แต่มูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (BVPS) สามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ ร้อยละ 39.2 ซึ่งดีกว่าข้อมูลกำไรต่อหุ้น (EPS) ที่อธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ ร้อยละ 37.3 กล่าวได้ว่าทั้งช่วงก่อนและหลังนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาใช้ ข้อมูลทางบัญชีสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ในทิศทางเดียวกัน นั่นคือเมื่อมูลค่าทาง

บัญชีต่อหุ้น (BVPS) และกำไรต่อหุ้น (EPS) เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาข้อมูลบัญชีที่ใช้พยากรณ์ราคาหลักทรัพย์ร่วมกัน เปรียบเทียบการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับเดิมกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เพื่อหาความมีคุณค่าหรือความมีประโยชน์ของข้อมูลทางบัญชี พบว่า เมื่อนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาใช้ส่งผลให้ข้อมูลทางบัญชีสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ลดลงจากเดิมร้อยละ 40.6 เหลือเพียงร้อยละ 35.8

6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล

การศึกษาคุณค่าข้อมูลบัญชีหลังปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาความสามารถของข้อมูลทางบัญชีว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของตัววัดมูลค่า ข้อมูลทางบัญชีสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ได้หรือไม่ และข้อมูลทางบัญชีสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้อย่างไร อภิปรายผลได้ดังนี้

6.1.1 หลังจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

แห่งประเทศไทย ได้นำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า มาใช้แทน มาตรฐานการบัญชี 2 ฉบับคือ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 11 (ปรับปรุง 2560) มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 18 (ปรับปรุง 2560) และการตีความมาตรฐานการบัญชี 4 ฉบับ คือ การตีความ มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 31 (ปรับปรุง 2560) การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 (ปรับปรุง 2560) การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 (ปรับปรุง 2560) และการตีความมาตรฐาน การรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 18 (ปรับปรุง 2560) ข้อมูล ทางบัญชี ซึ่งประกอบด้วย มูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (BVPS) กำไร ต่อหุ้น (EPS) มีประโยชน์สามารถใช้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลง ของราคาหลักทรัพย์ได้ แต่หากพิจารณาประโยชน์ของข้อมูล บัญชีที่มีต่อการพยากรณ์ราคาหลักทรัพย์เมื่อเปรียบเทียบกับ การรับรู้รายได้ตามมาตรฐานบัญชีเดิมพบว่า การปฏิบัติตาม มาตรฐานบัญชีเดิม ข้อมูลทางบัญชีสามารถพยากรณ์หรือ อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ได้ดีกว่า

6.1.2 ข้อมูลทางบัญชีซึ่งประกอบไปด้วยมูลค่าทาง บัญชีต่อหุ้น (BVPS) กำไรต่อหุ้น (EPS) ในช่วงที่ยังรับรู้รายได้ ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับเดิม รายการกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) สามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ดีกว่ามูลค่าตามบัญชี ต่อหุ้น (BVPS) สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Graham, R., King, R., & Bailes, J. [6] Ota, E. [7] ที่พบว่านักลงทุน ให้ความสำคัญกับตัวเลขจากกำไรสุทธิมากกว่าข้อมูลทาง บัญชีอื่น รวมถึงงานวิจัยในอดีตของประเทศไทย ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์ [8] กิตติมา อัครนุพงศ์ [9] ที่พบว่า ในประเทศไทยข้อมูลกำไรต่อหุ้น (EPS) สามารถอธิบายราคา หลักทรัพย์ได้ดีกว่ามูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (BVPS) แต่หลังจาก ใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มูลค่า ทางบัญชีต่อหุ้น (BVPS) สามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ ได้ดีต่อกำไรต่อหุ้น (EPS) สอดคล้องกับ Paananen and Lin [10] รัชดาภรณ์ สมาพันธ์ [11]

เมื่อเปรียบเทียบความมีประโยชน์ของการใช้ข้อมูลทาง บัญชีเพื่อการตัดสินใจหลังนำ TFRS 15 มาใช้ในประเทศไทย สามารถสรุปได้ว่า มูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (BVPS) กำไรต่อหุ้น (EPS) มีความเกี่ยวข้องหรืออธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ลดลง

เมื่อเทียบกับการรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับเดิม สอดคล้องกับ Oskar B. & Johannes T [12] Nadia, S. T. & Mohamed T [13] ตูเลีย ตูลาติลกและเดชอนันต์ บังกิโ [14] เมื่อนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 ทำให้การรับรู้รายได้ซาลง รายได้ที่รับรู้ต้องป็นส่วนไปยัง รายการที่ผูกพันตามสัญญา รวมถึงต้องพิจารณาลักษณะ สัญญา และข้อตกลงในการส่งมอบสินค้า ทำให้นักลงทุน ใช้ข้อมูลทางบัญชีอื่นในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจ ลงทุน ซึ่งจากผลกระทบส่วนใหญ่จากการนำมามาตรฐาน การรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาใช้ เกี่ยวข้องกับรายการ โนงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ เนื่องจากกิจการมีการปรับ นโยบายการรับรู้รายได้ใหม่ให้เป็นไปตามที่มาตรฐานกำหนด สอดคล้องกับการนำร่าง IFRS 15 มาใช้ในประเทศจอร์แดน Mohammad Aladwan [15] ส่งผลกระทบท่อกลุ่มธุรกิจ เหมืองแร่และธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทำให้ธุรกิจในกลุ่ม ดังกล่าวมีรายได้เฉลี่ยลดลง เช่นเดียวกับในประเทศไทยที่การ รับรู้รายได้แบบใหม่ทำให้รายได้ อัตรากำไรสุทธิประจำปี 2562 ของกิจการอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างลดลง [3]

สรุปได้ว่าเมื่อมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้ามาถือปฏิบัติ ข้อมูลทาง บัญชีมีความสัมพันธ์สามารถสะท้อนราคาหลักทรัพย์ได้ลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับรับรู้รายได้ตามมาตรฐานฉบับเดิม ดังนั้นในด้านของกิจการควรเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ การรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 สร้างความเข้าใจแก่ผู้ใช้ทางการเงิน ผู้ถือหุ้น และ นักลงทุนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในรายการที่ได้รับ ผลกระทบจากมาตรฐานดังกล่าว เพื่อนำเสนอผลการ ดำเนินงานหรือฐานะทางการเงินของกิจการที่มีประโยชน์ ต่อการนำไปใช้ตัดสินใจ ในด้านของผู้ใช้ประโยชน์จาก ข้อมูลทางการเงินและนักลงทุน ควรใช้ความระมัดระวัง ในการวิเคราะห์รายการเพื่อรับรู้รายได้ของกิจการที่แม้อยู่ ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน ก็ใช้วิธีการรับรู้รายได้ที่ต่างกัน ดังนั้นจึงควรพิจารณาวิธีการรับรู้รายได้ การวัดความสำเร็จ ของงานของแต่ละกิจการก่อนนำข้อมูลทางบัญชีมาเปรียบเทียบ หรือใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจลงทุน

6.2 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลรายไตรมาสเฉพาะกิจการที่มีการเปิดเผยผลกระทบในหมายเหตุประกอบงบการเงิน จึงมิได้พิจารณาข้อมูลทางการเงินของบริษัทที่ไม่มีการเปิดเผยผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมถึงมิได้พิจารณาข้อมูลตัวแปรอื่นที่อาจส่งผลถึงราคาหลักทรัพย์ อีกทั้งในช่วงปีที่น่ามาศึกษาได้เกิดสถานการณ์โรคระบาดที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ และกระทบกับราคาหลักทรัพย์ทั่วโลก ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจศึกษาตัวแปรอื่น อาทิ ข้อมูลเงินปันผล สภาพแวดล้อมภายนอกของกิจการ มาพิจารณาเพื่อเปรียบเทียบความสามารถของข้อมูลทางบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ เพื่อให้หลักฐานเกี่ยวกับความมีคุณค่าหรือมีประโยชน์ของข้อมูลบัญชีเพิ่มเติมในบริบทของประเทศไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

[1] ศิลปพร ศรีจันเพชรและอนุวัฒน์ ภักดี. (2562). การนำ TFRS15 มาถือปฏิบัติในปีแรกส่งผลกระทบต่องบการเงินอย่างไร. วารสารวิชาซีพบัญชี. 16(50),23-42.

[2] สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2562). มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า. [ออนไลน์]. [สืบค้นเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2563]. จาก <http://www.fap.or.th/Article/Detail/67220>.

[3] ปัญญา อิศระวรวิณิชและสุนีย์รัตน์ วุฒิจินดานนท์. (2564). ผลกระทบของ TFRS15 ต่อรายงานทางการเงินในอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง. วารสารบริหารธุรกิจ. 44(169),25-53.

[4] Ohlson, J. A. (1995). Earnings, book values, and dividends in equity valuation. Contemporary Accounting Research. 11(2),661-687.

[5] ชนากานต์ มงคลพรและพัทธนันท์ เพชรเชิดชู. (2558). คุณค่าของข้อมูลทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ : ก่อนและหลังปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

[6] Graham, R., King, R., & Bailes, J. (2000). The Value Relevance of Accounting Information During a Financial Crisis: Thailand and the 1997 Decline in the Value of the Baht. Journal of International Financial Management & Accounting. 11(2), 84-107.

[7] Outa, E. (2011). The impact of IFRS adoption on the accounting quality of companies listed in Kenya. The International Journal of Accounting and Financial Reporting. 1(1),212-241.

[8] ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์. (2545). การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถของกำไรทางบัญชีและมูลค่าตามบัญชีในการใช้อธิบายราคาหลักทรัพย์หุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีดุขฎฐิบัณฑิต. สาขาวิชาบัญชี. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

[9] กิตติมา อัครนุพงศ์. (2546). ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีไทยในปี 2542 ต่อความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ของข้อมูลทางการเงินบัญชี. วิทยานิพนธ์บัญชีดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชีสาขาวิชาบัญชี. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

[10] Paananen, M. & Lin, L. (2009). The development of accounting quality of IAS and IFRS over time : the case of Germany. Journal of International Accounting Research. 8(1),31-55.

[11] รัชดาภรณ์ เสมอจันทร์ พัทธนันท์ เพชรเชิดชู ศิริเดช คำสุพรหมและปรีเปรม นนทสิริรักษ์. (2563). ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้นและกำไรสุทธิต่อหุ้นวิมุคค้ายุตธรรมของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง. วารสารสุทธิปริทัศน์. 34(111),94-109.

- [12] Oskar B. & Yohannes T. (2021). The Implementation of IFRS 15 Across Europe A study on the effect of implementing IFRS 15 on value relevance in 10 European Countries. Master's thesis. Oslo Business School. Oslo Metropolitan University. Norway.
- [13] Nadia, S. T. & Mohamed T. (2014). The Value Relevance of IFRS in the UAE Banking Industry: Empirical Evidence from Dubai Financial Market, 2008-2013. International Journal of Academic Research in Accounting Finance and Management Sciences. 4(4),60-71.
- [14] ตุลยา ตูลาดิลกและเดซอนันต์ บังกิโล. (2564). ผลกระทบของความสัมพันธ์ของกับมูลค่าหลักทรัพย์ของข้อมูลทางบัญชีจากการบังคับใช้ TFRS15 หลักฐานเพิ่มเติมจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิชาชีพบัญชี. 17(54),30-51.
- [15] Mohammad A. (2018). Fluctuations of Stock Price and Revenue after the Early Adoption of IFRS 15, Revenue from Contracts with Customers. Italian Journal of Pure and Applied Mathematics. 41(2019),724-738.